

Narodna Tričuna

POŠTARINA FLAĆENA U GOTOVU
IZLAZI SUBOTOM

Uredništvo i uprava u Tiskari E. Vitaliani i Sin - Šibenik
Telefon interurban br. 47

POJEDINI BROJ STOJI DINARA 1,50
MJESEČNO DIN 5 -

GODINA I

ŠIBENIK, SUBOTA 4 MARTA 1933

BROJ 1

ZADNJE VIJESTI.

Nastup Rooseveltta.

Washington, 4. III. jučer je stigao ovamo g. Fr. Roosevelt koji danas nastupa dužnost.

Beneš

o paktu Male Antante

Prag, 4. III. Praška Štampa komentira govor Dr. Beneša i izričito nalaže da pakt Male Antante nema i neće imati nikakvog agresivnog karaktera prema nikome a najmanje prema Italiji.

Predavanje Constantine-scu u Rimu.

Bukarešta, 4. III. Rumunjski poslanik u Vatikanu g. Constantinescu održao je u Rimu predavanje o „fascizmu i demokraciji“.

Hapšenje komunista u masama.

Berlin, 4. III. Prema zvaničnim podacima u čitavoj je Njemačkoj do sada zatvoreno oko 5000 komunista, od kojih otpada na sami Berlin 1500. Sada već ne izlazi nijedan komunistički list. Izdanja demokratske Štampe su svedena na 20%.

Napad na nacionalne socijaliste.

Hamburg, 4. III. Sinoć je u ulicama Hamburga išla jedna povorka nacional-socijalista koja je iz jedne kuće bila napadnuta iz revolvera. Ubijen je jedan prolaznik a više ih je ranjeno.

DOMAĆI PREGLED

Nj. Vel. Kralj Aleksandar posjetio je u nedjelju prije podne izložbu radova studenata arhitekture na beogradskom tehničkom fakultetu, a na večer prisustvovao je sa Nj. Vel. Kraljicom sveslovenskom plesu.

Pakt Male Antante potpisana u Ženevi 16 februara ov. g. pretstavlja jedan naročiti datum nesamo u istoriji Male Antante, već i u cijave Evrope. U momentima velikog političkog previranja, kada su se sa mnogim strana pojavili ozbiljni i smioni pokušaji da se ruši ono što je iskupljeno krvljem milijuna, da se ponovno podmetne požar nemirnoj i ekonomski ugroženoj Evropi, javlja se jedan dogadjaj koji je ugrozio podnesu konjunkturi neprijatelja mira i poratnog potresa, te za dugo vremena paralizoval sve paklene pokušaje oko nasilnog revidiranja savremenog političkog stanja u Evropi. I ta Evropa ako savjesno ispita uzrok i zamašitost pakta Male Antante, uvjeriće se, da je on jedna prvaklasta garancija mira, jer pretstavlja ozbiljnu branu svim opasnim nadiranjima i penetracijama u osjetljivu tačku Europe. Neka zna baš ona nemirna Evropa, koja huška i provočira, koja sačinjava revolucionistički front da je zaključak Ženevski od 16 februara spasio i nju od katastrofe koja bi nemirnoye nastupila kad bi ta revolucionistička Evropa bila uspjela u svojoj razornoj zamisli.

Pored Štampe i sva ostala svjetska javnost, a prvenstveno Štampa Velike Britanije primila je odoberav-

Hitleru ne treba Bartolomejske noći.

Berlin, 4. III. Hitler je u razgovoru sa novinarima rekao da su komične optužbe strane štampe, koja kleveči nacionalsocijaliste zbog požara parlamenta Evrope bi nam, veli dalje Hitler, morala biti zahvalna što smo se pokazali strogi prema komunističkom teroru. Vijesti o nekom zlostavljanju i ubijanju komunista su tendenciozne, jer nama nije potreba nikakva Bartolomejeva noć.

Gandhi napušta pasivnu rezistenciju.

Bombay, 4. III. Gandhi je zatražio da mu dozvole da održi govor svojim pristalicama u svrhu napuštanja pasivne rezistencije usput je zatražio opće političko primirje.

Sovjeti protiv Hitlera

Ženeva, 4. III. Sovjetska je delegacija vanredno zabrinuta zbog govorova i rada Hitlera, što može lako dovesti do diplomatskih zapletaja sa SSSR.

Za sigurnost Rooseveltova života.

Washington, 4. III. Kad je jučer imao stići g. Fr. Roosevelt bile su preduzete najveće mјere opreza i sigurnosti tako da su i sami novinari bili udaljeni. Roosevelt se je odmah zatim sastao sa senatorom Robinsonom.

Vojni izdaci Engleske povećani.

London, 4. III. Budžet ministarstva vojnog Velike Britanije iznosi 37,950,000 L, te je za 1,400,000 L veći od lanjskog.

novnika, Čehoslovačka 140.394 km² sa 14,726,000 stanovnika, Rumunjska 294.390 km² sa 18,025,000 stanovnika. Dakle ukupno 683.449 km² sa 45,681,000 stanovnika.

Ukupna površina Male Antante odgovara veličini Francuske i Grčke zajedno. Po broju žiteljstva Mala Antanta dolazi na četvrtu mjesto.

Narodna skupština je aklamacijom i uz dugotrajne poklike: Živila Rumunjska, Živila Čehoslovačka, Živila Jugoslavija ratificirala pakt Male Antante.

Talijanska Štampa u produženju propagandističke akcije izmišljenim vijestima protiv Male Antante objavila je nove tendenciozne glasove, naime da između država Male Antante, kao i pojedinim sa Francuskom postoji tajna vojnička konvencija.

Ovi glasovi i ove vijesti imali su što je sasvim prirodno i stanoviti odjek u onim sredinama koje žele da iskoriste svaku intrigu ma koliko ona apsurdna bila. Tako je, među ostalim iznesen u „Giornale d'Italia“ i sadržaj tobožnjih tekstova tajnih klauzula iz ranijih ugovora između država Male Antante.

I bude u cijeli obavijenog teksta o paktu Male Antante njezin stalni savjet u Ženevi u cilju razbijanja intrig obavio je slijedeće:

„Sekretarijat Male Antante povodom skorašnjih izjava u talijanskoj Štampi i proširenih vijesti u njoj o tobožnjim vojnim klauzulama koje sadrži pakt organizacije Male Antante, utvrđuje da pakt ne sadrži nikakav ugovor vojne naravi, niti mu je dodana ma kakva tajna klauzula. Osim toga nužno je istaknuti da su potpuno lažni tekstovi, koji je objavljen „Giornale d'Italia“ u svom broju od 26 februara kao tajne tekstove ranijih ugovora.“

Poslanik kraljevine Jugoslavije u Angori g. Dr. M. Janković priredio je večer u počast predsjednika turske vlade Ismet paše. Večeri su prisustvovali Šukri Kaja beg, ministar unutrašnjih poslova, Hasan beg, potpredsjednik parlamenta, Numar beg, državni podstajnik u ministarstvu vanjskih posala, Gemicil beg, rektor univerziteta, te britanski i poljski poslanici.

Holandska kraljica Vilhelmina primila je u oproštajnu audijenciju jugoslavenskog poslanika u Haagu g. Dr. M. Stražnickoga i druge članove poslanstva. Kraljica je zadru-

žala poslanika na večeri. Tim povodom ga je odlikovala velikim križem reda Orange-Nassau s lenton.

Srebrni komadi po 50 dinara djelomično su se kovali u Kovnici u Beogradu, a djelomično u Londonu. Da se jedni od drugih razlikuju, beogradskia je Kovnica postavila pod sliku Nj. Vel. Kralja malim slovima »Kovnica A. D.«, dok Kovnica u Londonu nije ništa napisala ispod slike Nj. Vel. Kralja. Prema tome će u budućnosti biti u prometu komadi od 50 dinara sa napisom „Kovnica A. D.“ pod slikom Nj. Vel. Kralja i bez toga napisa.

Pregovori između jugoslovenske i njemačke delegacije za zaključenje trgovackog provizorijskog povoljno na predaju. Pošto 5 o. mj. ističe dosadašnji ugovor, koji je otkazala Njemačka, sklopiti za sada privremeni ugovor, a pregovori za definitivni ugovor povesti će se tek koncem ovog mjeseca dok se srede prilike nakon izbora.

Inicijativom jugoslovenskog odbora za unapređivanje privrednih odnosa sa Švajcarskom održana je u Beogradu konferencija uvoznika i izvoznika. Konstatovao se, da naša država ne pravi nikakve smetnje Švajcarskom uvozu, dok u Švajcarskoj postoje razna ograničenja za naš izvoz tako da je naš izvoz u Švajcarsku jako ograničen, ako nije i potpuno pao. Na konferenciji je zaključeno da se najprije poradi na tome, da se zamrzla potraživanja likvidiraju, da se poveća uvoz iz Švajcarske i time sklene Švajcarsku vladu da poveća kontingente za uvoz naše robe prema kapacitetu prijašnjih godina.

Austrijski službeni podaci dokazuju da je naša trgovina s Austrijom u januaru bila aktivna. Naš uvoz u Austriju stoji u januaru na drugom mjestu iza Njemačke, a iza nas dolazi Č. S. R., Poljska i Madarska. Ponajviše izvozimo u Austriju svinje, blago, jaja, vino i kože.

U ministarstvu poljoprivrede proučava se plan o uređenju pitanja ribolova u našoj zemlji. Izatiće će novi pravilnik kojim će se predvidjeti sve potrebne mјere za unapređenje ribarstva i trgovine ribom. Ovaj pravilnik odnosiće se na sve vrste ribolova.

Naš turistički parobrod „Kraljica Marija“ kreće 15 aprila na svoje prvo kružno putovanje po Mediteranu, gdje će pristati u svim većim lukama Sredozemnog mora.

STRANI PREGLED

Šire se ozbiljni glasovi da će Hitler poslije izbora 5. marta pozvati von Papena, Hugenberg i Seldte, da napuste vladu, te da će položaje njihove i njihovih drugova popuniti svojim ljudima.

U Braunschweigu zamijenjena su dosadanja imena ulica imenima članova dinastije Hohenzollern, što je izazvalo veliko nezadovoljstvo demokratova.

Hitlerov organ »Angriff« traži reviziju svih trgovackih ugovora u Štapi, da se postave na jedinstvenu bazu. Ukinute će klauzule najvećeg povlačenja za agrarne proizvode, a zavesti

t. zv. „katastrofalna klauzula“, koja omogućuje da se carine uvećaj mjenjaju prema potrebi. Industriji će se narediti da ima trošiti u prvom redu domaće poljoprivredne proizvode.

Japanski donji dom izglasao je predlog za iskrenu i duboku zahvalnost Siamu, što se njegov predstavnik suzdržao od glasanja na sjednici Lige Naroda u mandžurskom sponu.

Liga Naroda je pozvala Sjedinjene Države i SSSR da učestvuju u dalmjem donošenju mјera za sprječavanje rata na Dalekom istoku, osobito za obustavu iheracije oružja.

Zaključak Lige Naroda o zabranjenom izvozu oružja i ratnog materijala u Kinu i Japan izazvao je u Kini pravo zaprepašćenje. U kineskim se krugovima tvrdi da ova naredba ide u korist samo Japanu, koji se je već do zubi naoružao.

Sovjetska je vlada izvršila oštar protest kod japanske i mandžurske vlade radi dogadaja, koji se odigravaju u neposrednoj blizini istočno kineske željeznice, koja pripada Rusiji i stoji pod njezinom upravom, a osim toga je odlučila da energičnije nastupi protiv japanskog prodiranja u Aziju.

Zbog Elzasa i Lotaringije neće njemački narodni socijalisti nikada ratovati protiv Francuske, izjavio je prof. Reventlow, jedan od uglednih voda Hitlerove stranke.

Vijesti o premještenju Claudela francuskog ambasadora u Washingtonu naše su svoju potvrdu u njegovoj izjavi, koju je dao novinarima, kad se je vratio sa jednog sastanka sa novim ministrom inostranih poslova Hull. Ima dosta izgleda da će za novog francuskog ambasadora u Washingtonu biti postavljen de la Bonlaje.

U francuskim novinarskim krovovima pronose se vijesti da su rimska i berlinska vlada odlučile da se Hitler sastane sa Mussolinijem i to u vremenu od 20 do 25 marta. Dakako da će put Hitlerov ovisiti o rezultatu parlamentarnih izbora.

U vezi sa podmetnutim požarom u palači njemačkog parlementa, poduzete su energične mјere protiv komunista, koji su po rezultatima istrage jedini krivci. Vatra je bila podmetnuta na mnogo mјesta tako da se isključuje mogućnost da bi to bila izvela samo jedna osoba tim više, što se je na garištu našlo mnogo razbijenih flisa, koje su sadržavale petrolej. Neposredno pred parlamentom je uhvaćen neki Holandanin Van der Lübbe, koji se već od 1931 nalazi u inozemstvu navodno u Rusiji. On je bez okolišanja priznao da je potpalio zgradu, ali poriše da bi ga tko na to bio nagovorio. Odmah je zatim provedena premetačina u Domu Karla Liebknechta (centrala njemačkih komunista), gdje je pronađen materijal, koji dokazuje da su komunisti pripremali čitav niz terorističkih akcija i zavjera protiv istaknutih ličnosti. Teroristička akcija trebala je da započne potpaljivanjem Reichstaga, ministarstava, javnih zgrada i muzeja. To bi bio znak za opću komunističku revoluciju. Ministar Göring uspio je međutim da ukloni tu opasnost. Na sjednici vlade je donesena odluka da se zavedu stroge mјere protiv komunističkog terora. Hindenbrug je u smislu čl. 48 Weimarskog ustava potpisao ukaz o vanrednom stanju, koji stavlja van snage sve one ustavne članke, koji se odnose na ličnu slobodu, nepovredivost stana, pismovnu i telefonsku tajnu, slobodu zbora i dogovora te zaštitu privatnog vlasništva. Predviđene su teške kazne za najmanji prekršaj. Proširena je i kazna smrti za veleizdaju, trovarije i potpaljivanje, ugrožavanje željezničkog saobraćaja, atentat na državnog predsjednika i članove vlade te za pokušaje pribavljanja političkih talaca.

Nakon požara Reichstaga provedena su brojna hapšenja komunističkih pravaca osobito u Hannoveru oko 140 i u Berlinu oko 130. Komunistički poslanik Torgler, na koјa se sumnja da je u vezi sa podmetnutim požarom, svojevoljno se je prijavio berlinskoj policiji u pritisci svog bratitelja Dr. Rosenfelda. Govorj se da su uhapšene dvije osobe, koje su telefonski razgovarale sa redakcijom socijaldemokratskog

lista „Vorwärts“ o odgovornosti predsjednika Reichstaga Göringa za podmetnuti požar. Njihova imena se drže u tajnosti. Na preslušanju su kazali da ih je redakcija „Vorwärts“ upozorila na odgovornost nacionalnih socialisti zbog požara.

Nad istaknutim ličnostima komunističke stranke vodi se nadzor. Svi komunistički listovi, časopisi, manifesti i plakati zabranjeni su za jedan mjesec. Zabranjeni su i socijalistički listovi za dvije nedelje, pošto je utvrđeno da je atentator podržavao veze i sa socialistima.

U čitavoj Holandiji izazvala je veliko uzbudjenje vijest o požaru Reichstaga. Holandska štampa posvećuje čitave stranice novom nasilju boljševizma, kojemu pripisuje i nedavne događaje na krstašu »Seven Provincies«.

Hapšenja komunističkih poslaničkih funkcionera još se uvijek nastavljaju. Saznaje se podjedno i značajna nova strana lica, koja su navodno upletena u terorističku akciju.

Göring, pruski komesar za unutarnja djela izdao je naredbu o zabrani svih spisa, u kojima se vrijeđa Adolfa Hitlera.

Nezaposlenih u Njemačkoj na 15. februara bilo je 6.047.000 t. j. za 33.000 više nego 1. januara ove godine.

Slike Vilima II., koje su bile izbačene iz njemačkih ureda, po odredbi pokrajinskog namjesnika u Hessenu, vraćene su natrag.

Predavanje vjeronauka u Njemačkoj, u školama, gdje toga dosada nije bilo, uvest će se prilikom otvaranja nove školske godine, koja u Njemačkoj počinje na Uskrs.

Cinovnicima holandske vojske i mornarice strogo je zabranjeno da budu članovi socijal - demokratske stranke.

Cetiri poslanika Nijemca u čehoslovačkom parlamentu izručena su sudu, jer su pripadali „Volks-sportu“, vojničkom pokretu, koji je bio uperen protiv sigurnosti i teritorijalnog integracije Čehoslovačke.

Rumunjska kraljica mati dovršila je svoje memoare, koji će doskoru u tri knjige izći na engleskom jeziku.

Matsuoka, Japanski delegat, iz napuštanja svog mјesta kod Lige Naroda oputovao je u Holandiju u svrhu sklapanja pakta o nenapadanju između Japana i Holandije.

U čehoslovačku žandarmeriju stupili su mnogi mlađi sa srednjoskolskom spremom, koji su prije radili u kancelarijama, pa su zbog krize ostali bez namještenja.

U Bugarskoj su na redu razna politička ubistva, a kako se javlja, biće ih još i više, jer je prekinuto primirje između grupe Makedonstvujućih. Osim toga ministar unutroškova Girkov zabranio je sve komunističke skupštine u zatvorenom prostoru, a isto tako i sve manifestacije emigranta, koji se vraćaju u zemlju, te skupštine koje bi oni pokušali prirediti.

O Međtovrivoj izložbi u Parizu piše sva pariška štampa i izražavaju divljenje velikom jugoslovenskom umjetniku.

Echo de Paris donosi vijest iz pouzdanog izvora, po kojoj je Italija u toku posljednjih 6 mjeseci prebacila preko Austrije u Mađarsku, 195.000 tona, zagušljivih gasova. U tu kolicinu valja uračunati i težinu naročitih boca, u kojima je gas transportiran i koje

u dosta slične bocaine za transport komprimiranog uzduha. Ti zagušljivi gasovi posljednji su put transportirani 17 decembra 1932 god. dakle ne posredno pred pošiljku hirtenberških mitraljeza i pušaka. Transportiranje boca sa otrovnim gasovima stalno je vršeno željeznicom, i to normalnom prugom preko Austrije, kojom se je kasnije transportiralo 50.000 pušaka i mitraljeza.

Spomenuti list dalje govori kako su ti otrovnii gasovi pravljeni u Italiji, u Miluu i Savoni, gdje fabrike i sada rade punom parom dan i noć za ra-

čun talijanske vlade i njezinih saveznika.

Na kraju list veli, da je šef talijanske vlade posao svome ambasadoru u Londonu energične instrukcije nglasivši mu, da će u službu ponovnog uznemirivanja zbog tih afera otvoreno priznati, da doista šalje oružje Mađarskoj, Austriji i ostalim državama.

**ŠIRITE I POMOZITE
Narodnu Tribunu**

Danas F. Roosevelt nastupa dužnost

Uvijek su ekonomski pitanja pretežno ravnala svijetu, a danas naročito zadiru u sva područja ljudskog života i rada.

Danas je situacija u svijetu tako složena i komplikovana da su na dnevnom redu brojni i suviše heterogeni problemi, koji ipak u svojim posljedicama pokazuju neko jedinstvo.

Ni jedna točka naše zemlje nije ostanula poštedena od njihovih korelata, što je donekle i utjecljivo, jer je čovječanstvo eto ipak u jednoj stvari ujedinjeno.

I to čovječanstvo u svakoj novoj pojavi instinkтивno očekuje neko olakanje sadašnjeg socijalnog i ekonomskog pritiska, goji nadu da će ili stanoviti događaj ili stanovita ličnost ipak uspijeti da depresiju ukloni.

Poboljšanje općeg stanja u svijetu ovisi o duhovnom zdravlju svijeta. A kada će to zdravlje nastupiti? Kad će narodi doći k pameti?

Dosta! Odgovor bi bio i suviše nepravilan.

Pokušaji, sastanci, konferencije i sl. proigrali su svoju uvjerljivost i efikasnost i narodi očekuju pozitivne događaje, da oni svojom zamasitošu neumoljivom nuždom poprave stanje. Ali takovih događaja nema; ne padaju s neba. Čovjek je njihov tvorac. Pa gdje je taj čovjek? Da to nije možda g. Roosevelt?

Da vidimo!

Novoizabrani predsjednik sjeveroameričke unije danas prima vlast po glavaru najmoćnije države i podjedno postaje šefom najnezavisnije vlade na svijetu. Stupa pred tako presudne i opsežne probleme s pozitivom, da ih sto uspješnije i sto hitrije riješi. Ta činjenica kao i ogromni njegov izborni uspjeg treba da ga prije zabrine nego li razveseli, jer one eksplozije mahnitog oduševljenja masa, kojim je primljen rezultat izbora nisu isle toliko na adresu F. Roosevelta, koliko na adresu mogućnosti povratka staroj sreći i blagostanju.

Iz temelja preinačena stranačka prirodnost te milijonsko mijenjanje misljenja dokazuju nam hazardno raspoloženje masa, koje svoje posljednje nade stavlju na jednu kartu: ili život ili smrt. Za vrijeme izborne kampanje svi su ostrovidni posmatrači opazili da ličnost F. Roosevelta nije uzrok tolikom oduševljenju, koliko mogućnost nekog radikalnog rješenja neizdrživih životnih odnosa. Sviđe je u napuštanju Hoovera video neku instinktivnu potrebu, da sreću pokusa sa ovim drugim kandidatom, koji mu doduše ne može donijeti ono što on želi, ali kako se ipak živjeti mora, a usput i tražiti kakav izaziv je onda u pomanjkanju boljega, lobbar i onaj, koji se prvi nađe pri ruci. U tome i leži ključ za psihološko tumačenje uspjeha novog predsjednika.

Pa što će moći Roosevelt da uradi?

Bilo bi pretjerano i očekivati od

jednog čovjeka, pa makar on ne znam kakvu vlast imao, da popravi i ukloni teškoće, koje su doveli do ove depresije u svijetu. Prima sadašnjem stanju te depresije čini se, da bi tek jedan div mogao da uspije u borbi protiv nje, a za sada nitko ne vjeruje da je Fr. Roosevelt takav div.

I njegova zvanična dužnost i patriotski osjećaj najprije mu nalaže da se temeljito i isključivo pozabavi sa svojom rođenom zemljom, a tek zatim da se u smislu Wilsonove „nesobičnosti Amerike“ ogriješi o Monroeovu doktrinu.

Situacija je danas u Uniji vrlo ozbiljna. Svaki je treći za rad sposoban Američanin bez posla. Nakon sloma poljoprivrede, koji seže duboko u doba Coolidgeova režima, slijedio je katastrofalnom brzinom formalno jedva prikriveni slom bankarskog i industrijskog sistema. Prividno je sve ostalo pri starom Dolar je sačuvao svoju zlatnu vrijednost. Hiljade i hiljade novčanih zavoda još uvijek propadaju, samo se održavaju, oni najveći željeznice doduse rade i dalje i ako se njihove akcije upotrebljuju kao premije u stanovitim velikim preuzećima. Svaki, tko trjezno misli, znaće da se ekonomsko-socijalna a donedaleč i financijska struktura Unije podržava sredstvima, kojima će ipak jednom doći kraj.

Ovo najbolje svjedoci o slomu radikalnog privrednog individualizma, koji je podržavao Hoover i njegova stranka. Koja će se ideja nametnuti američkom ekonomsko-socijalnom sistemu? To se još ne zna. Svakako će brzim tempom morati demokratska većina ozbiljno da prihvati rješavanje tog problema, ako ne želi da je događaj preteku.

Zadaci vanjske politike nisu nimalo bolji i jednostavniji od svega onoga, što je gore već spomenuto. Vanjsku je trgovinu prigušila nezapamćena kriza. Silne carinske ograde oslanjaju se na varavoj prepostavci, da neko može samo prodavati, a ne i kupovati, te da dužničke države mogu udovoljavati svojim financijskim obvezama nekim možda nadnaravnim načinom, a ne svojim proizvodima te carinskim i inim ustupcima. Usto se na dalekom Istoku zbivaju događaji tako zamaštiti i od presudnog uticaja na privredno-političku ravnotežu Pacifika, da se ne zna gdje treba najprije pristupiti liječenju.

Koliko Amerika toliko i Evropa očekuje od F. Roosevelta da iskreno zamijeni prijašnju ustrogudnu politiku slatkih fraza realističkom politikom razboru i smjelošću uvjerenja o nerazdvojivoj povezanosti svjetskih interesa i narodnih potreba. Treba željeti i u interesu našeg kontinenta da novi predsjednik potpuno i ispravno izvrši svoju misiju ne samo na želju i dobrobit naroda, koji ga je gotovo plebiscitarnim oduševljenjem izabrao, već i na zadovoljstvo čitavog svijeta.

Šibenik, 4 III 1933.

Redovno se dešava, da ljudi odmah opaze stanovitu pojavu, ali ne i njezine uzroke. Da se iskreno o tome osvjeđimo dovoljno je prisustvovati kojemu nacionalno-socijalističkom zboru, ili ako to nije moguće, onda barem preko radije slušati urnebesnu viku i oduševljenje golemih masa njemačkog naroda, koje gutaju zvučne i primamljive riječi i obećanja Adolfa Hitlera.

Prema utiscima i informacijama svjesnih prosmatrača, izgled tih masa, njihova vanjsina te razgovor pokaznje da je u pitanju njemački malograđanin. Te su mase danas osjetile na vlastitoj koži u uslovima današnjeg života teško stanje u koje su ih doveli posljednati događaji. Te su mase danas na čistu da je svršilo nekadašnje dobro predratno vrijeme, u kome je vladao njemački car i čitavi onaj miličaričko-birokratski sistem. Te mase uželi da obnove ono staro zlatno doba kliču i zaklinju se na vjernost svome velikom vođi Adolfu Hitleru.

Od trideset miliona njemačkih građana koji se bore za svagašnji kruh samo je polovica radnika. Zbilja taj broj zapanjuje, ako ga se uporedi sa onim u drugim državama, ali taj broj istodobno nam potvrđuje činjenicu da u Njemačkoj ima ogroman broj seljaka, zanatlija, malih trgovaca, činovnika i namještjenika. To je ono što se obično naziva srednjim staležem i taj srednji stalež obuhvata 45 po sto radnog stanovništva. Poslijeratna statistika donosi konstataciju da se je broj trgovaca i trgovčića te obrtnika nerazmerno povećao prema broju stanovništva.

Osim toga događaji koji su se redali iza 1918 presudno su uticali na ekonomsko stanje čitavog svijeta a Njemačke napose. Svi finansijski i napose ekonomski tereti pali su na malog građanina i seljaka, jer su to baš oni koji su još nešto imali. Oni novonastali trgovci i obrtnici bijahu pogodeni neizdrživom konkurenjom, koju su im nametnula velika trgovacka i konsumna preduzeća. Uto je došla još jedna velika nesreća: inflacija, koja je štediti, a i mnoge špekulantne upravo upropastila. Sve je to postepeno stvaralo kod srednjeg staleža ogromno nezadovoljstvo te istodobno i utiralo put procesu proletarizovanja uvodeći ga u istu kolotečinu, kojom ide radnik. Jest, ali radnik je mogao i može uvek preko stanovite svoje organizacije tražiti neku zaštitu i materijalnu pomoć, ali srednji stalež i po svojoj funkciji bio je posvema prepusten samome sebi.

Dok je u Njemačkoj sistem visokih carinskih ograda protiv uvoza poljoprivrednih proizvoda bio u snazi, došlo je uz velikog posjednika mogao da se time koristi i zaštititi i seljak. No kako je Njemačka prvenstveno industrijska zemlja te po tom upućena na uvoz poljoprivrednih proizvoda to je doskora sistem visokih carina napušten. To je ujetovalo konkureniju stranih agrarnih proizvoda na štetu seljaka, jer kupovna moć širokih potrošačkih masa nije dozvoljavala opskrbu sa skupim domaćim agrarnim proizvodima. Jos otprije zaduženi seljaci, morali su sada, u svrhu da se održe, praviti nove dugove a zatim da stenju pod teretom kamata.

Svi su ti događaji iz temelja potresli ekonomskim ustrojstvom srednjih staleža u Njemačkoj. Svi su im se životni uslovi sasvim promijenili, ali njihovo mišljenje i vjerovanje ostalo je isto. To nam potvrđuje i njihova naivna politička orientacija, po kojoj slijepo vjeruju da je ipak moguće povratiti ono zlatno doba, kada im je bilo daleko bolje u onako idealnim životnim uslovima, za kojima danas

neodoljivo čeznu.

Psihološko raspoloženje, koje je nastalo u takovim prilikama, gdje po razno djeluje upoređivanje sadašnjice sa prošlošću, ne dozvoljuje dublje i suptilnije razmišljanje o uzrocima, šta više i samo razmišljanje postaje u tim životnim prilikama neprijatno. Tu masa traži hitro rješenja, traži uslove života i to odmah, traži kirurga koji će izvršiti operaciju na bolesnom organizmu. I našla ga je u osobi spretog i rječitoga Adolfa Hitlera, koji je na tako plodnom terenu razvio svoju akciju. Veliki broj nezadovoljnika stvo rio je veliki broj njegovih pristaša.

On je uspio da njihove težuje poveže u snažni poklik sa tragičnim odjekom: Wir wollen zurück! Od takove mase mogao je stvoriti veliki pokret. Jedna konstatacija: propalo je carstvo, Njemačka je pobjeđena. Hoćemo treće carstvo i nacionalnu afirmaciju.

Našao je za svaku kategoriju malogradskog svijeta odgovarajuću kritiku. I što nam se više čine njegova obećanja neostvarljivima, tim ona onom svijetu, koji traži hitro poboljšanje životnih odnosa, izgledaju sve više i više dostižna i realna.

Seljaku se obećaje, da će ga zaštiti velike carinske ograde, koje će ograničiti uvoz agrarnih proizvoda, a osim toga, da će se naći načina, kako će prestati njegovo stenjanje pod tetretom velikih dugova. Mali trgovci i obrtnici oslobodiće se neizdržive konkurenije velikih trgovackih preduzeća koja drže u rukama Židovi. Činovnički će stalež u Trećem carstvu dočekati opet one lijepe dane ugleda i poštovanja i opet će postati odabrani društveni sloj.

Zbilja ugodna i utjecljiva obećanja, koja svakoga, tko dublje ne razmisla, neodoljivo privlače. Ona ne postavlja neke perspektive za raj budućnosti, nego vode računa o konkretnim svakidašnjim pitanjima i brigama.

U onom staležu i u tim obećanjima leži temelj i snaga njemačkog fašizma. Masa slijepo očekuje što će „der grosse Führer“ najprije ostvariti od svojih utjecljivih obećanja.

SPORT

Nogomet:

Sutrašnjim danom počinje borba o drž. prvenstvo. Razna klupska igraлиšta u državi postaće sutra središta interesa sportske publike, koja će duhovno i ove godine kao i ranijih uči u tu borbu te se sa svojim strnjama opredjeljivati pojedinim klubovima, koji su kao najbolji izabrani da povedu časnu i vitešku borbu u kojoj će konačno biti izabran između najboljih najbolji klub za prvaka države u godini 1933.

Vaso Čok i Jovo Paklar SIBENIK (Dalmacija)

Bogato skladište stakla za prozore, šupljeg stakla, porculana, kuhinjskog posuđa. Aluminisko, emajlirano, papirnate robe, mineralne vode, bombona i t. d.

Vlastiti proizvod crkv. svijeca

Adresa za brzoj: Čok - Šibenik

Broj računa kod
Ček. Zavoda - Sarajevo 4343.

NAZNANJE!

Izdavanjem „Narodne Tribune“ kao tjednog glasila Šibnika te sjeverne i srednje Dalmacije, pokrećući žele da uz dobvoljnu — i na idejnim načelima baziranu — suradnju prijavljenog broja ugl. lica popune prazninu koja se osjeća na polju raznih pitanja prosvjetnog, privrednog, socijalnog i komunalnog te uopće progrešnog značaja.

Polazeći sa stanovišta tih načela, a imajući pored toga u vidu današnje teške privredne prilike svrha nam je, da se oko tjednika i dalje okuplja sve veći broj pozitivnih intelektualnih elemenata, bez razlike na njihovu nacionalno-političku opredjeljenost, koji bi bili spremni da jedino na **idejnoj** bazi u svakom pogledu rade oko podizanja ovoga dijela Primorske banovine.

Da se ovome pothvatu nebi dao karakter materijalne koristi pojedinaca, izjavljujemo već u samom početku da osim stalne i redovite pretplate ne tražimo nikakove potpore. Jedino ćemo tako imati slobodne ruke u svome poslu.

Naše je mišljenje da je samo pokretanje lista u ovim teškim vremenima dovoljan i jasan dokaz da se ne ide za nikakovim materijalnim probicima. Iako znamo da će u prvim počecima troškovi oko izdavanja i uzdržavanja glasila biti veći od prihoda redovite pretplate, mi smo spremni da se do krajnjih mogućnosti žrtvujemo i ustrajemo, sve za napredak sjev. i srednje Dalmacije i Šibenika kao njihovog privrednog centra.

Ne sumnjamo da ćemo u ovome poslu za opću stvar biti prepušteni sami sebi, jer se nadamo da će nas u tome podupirati one ustanove, društva i pojedinci, kojima je stalo do toga, da se društvene, prosvjetne, privredne, komunalne i ostale prilike ovih naših, prirodnim krasotama obdarenih krajeva što više po prave i dovinu odgovarajuće visine.

Eto, to je cilj koji će se tim prije postići ako bude dovoljno odaziva i razumjevanja barem kod onih od kojih se očekuje moralna pomoć, obzirom na položaje koje zauzimaju u javnom društvenom životu.

Svi kao jedan moramo nastojati da pobijemo onu poznatu ravnodušnost dobrog dijela građana, koja koči svaki pravilan napredak. — **Zalosna je konstatacija, da se ta ravnodušnost opaža u najvećoj mjeri baš kod onih lica, koja su u prvom redu pozvana da podižu narodni duh u svakom smjeru.** - Još **žalosnija konstatacija**, koja zavrijeđuje javnu osudu jest ta, da izvjesna lica svojim raznim kritikama svaku ideju i pothvat za opće dobro osuđuju i proriču im propast u samome začetku. - **Hvalevrijedno i korisno bi bilo da i ta — za kritikovanje sposobna — lica svojim iskustvom, znanjem i autoritetom pripomognu ostvarenju tih ideja i pothvata te tako osiguraju njihov konačni uspjeh.**

Daleko smo od namjere, da time ikoga vrijedamo, naprotiv smatraćemo uspjehom budemo li ta lica mogli ubrojiti u redove svojih pozitivnih saradnika.

Smatramo potrebним napose istaknuti da ćemo se kloniti svakog polemiziranja, koje bi moglo javnost cijepati u protivničke tabore i ujedno na opću stvar i svrhu štetno uplivati. - Polemika bazirana samo na stvarnosti i pravednim argumentima, a ne na pristranom lokalnom domoljublju, neće se izbjegavati, ako bude u pitanju obrana interesa Šibenika i onog dijela primorske banovine koji njemu teži.

Nema dvojbe, da će odasvuda biti zamjeraka, ali one će biti ublažene kad se saznade da na izdavanju ovoga lista saraduju ljudi samo iz svoje nesebičnosti za plemenite ciljeve, ne tražeći nikakove koristi.

Uvjereni, da u krajevima koje će zastupati „Narodna Tribuna“ ima velik broj vrijednih i plemenitih ljudi slobodni smo računati na njihovu suradnju, te sa stalnošću nadamo se, da će sadašnji skronini počeci dati poticaja jačem napretku i tako služiti na čest svima onima koji su u bilo kojoj mjeri doprijeli svoj udio za opću korist i napredak.

„SLAVIJA“

TVORNICA SAPUNA

Braća Iljadica-Grbešić pok. Petra

ŠIBENIK

Proizvoda za domaćice najbolji i najkorisniji sapun za pranje rublja: žuti, zeleni i bijeli. Prodaje se svugde

JOSIP TARLE

mješovita trgovina na veliko i malo Utemelj. g. 1895.

ŠIBENIK (Dalmacija)

Brzozav. Josip Tarle. Tel. br. 44.

JOSIP JADRONJA
Sibenik

Medunarodno
otpreništvo
agentura,
komisionala,
pomorska
poslovnička

Poveljeni
Trgovački - Pomorski
Meštar.
Utemeljeno 1906.

Brzozav. Šped. Jadronja
Telef. broj 3 i broj 27

Komisionalna skladista
i zastupstva prvi
tvrtka i tvornica u
zemlju i inozemstvu

GRADSKE VIJESTI

Postavljenja. Na drž. Učiteljsku školu postavljen je g. prof. Jakov Eškinja, a na real. gimn. g. prof. Mišoš Ganza.

Ples p. s. k. „Krka“. Na zadnji dan poklada p. s. k. „Krka“ održao je svoj tradicionalni ples. Kako svake godine, tako i ovog puta bio je to najuspjeli ples u Šibeniku. Brojan posjet i obilni doprinosi su dokazom kako Šibenčani vole svoju „Krku“. Sve prostorije grand Hotela „Krka“ bile su ukusno i originalno iskićene po gospodinu Simi Pavličeviću prof. u m. Šibenski jazz-orkestar pod vodstvom gospodina Pavličevića, majstorski i neumorno je svirao do 6 sati u jutro. Brojne krabulje unijele su još više raspolaženja, te su posjetioci bar za tu noć zaboravili na nesretnu kruz. Kao najuspjeli kraljula bila je nadarena gđica Vučetić. Kao najbolji plesni par proglašen je gđica Jurin i g. Roši. Plesu su prisustvovale civilne vlasti, vojsku su zastupali pukovnik gosp. Božić komandant obrane Šibenika, komandant mornarice gosp. Andželi, komandant bataljona gosp. Babić, narodni pos. gosp. Miletić, dir. Gephort sa gospodama. Osim mješćana moglo se za bilježiti veliki broj gostiju iz Društa, Knina, Skradina, Zlarina, Vodica, pak i iz Splita. Gosti su na ulazu dočekani od cijelokupne uprave i vlasača, među kojima su se isticali u vlasačkim dresovima vlasači četvorica bez kormilara, koji su zastupali „Krku“ na evropskim šampionatima.

Svečanost Četničkog Udrženja U nedjelju, dne 26. februara t. g. na Poljani Kralja Petra bilo je obavljeno razviće i posjeta barjaka mjesnog četničkog udrženja, uz prisustvo četničkog vojvode K. Pečanca i mjesnih četnika. Pored njih svečanom činu prisustvovali su izaslanici Nj. Vel. Kralja i Bana Primorske Banovine, predstavnici vlasti, ustanova, korporacija i užvanje te mnogobrojno građanstvo.

Po svršenom činu, sastavila se manifestaciona povorka koju je predvodila Sokolska Glazba, dok je istodobno glazba iz Kaštel Sučurca predvodila omladince iz Splita i Kaštela i okolnih mesta.

Povorka je prošla gradskim ulicama doprativši užvanike do „Hotela Kosovo“ a po tom se vratila natrag i u uzornom redu razišla.

Banket u čast Vojvode Pečanca održan je iste večeri.

U katedrali sv. Jakova kroz ovu korizmu propovjedi M. P. O. Molin i to: nedjeljom u 11:15 s., te srijedom i petkom u 19 sati.

Prehrana. Po uzoru drugih naših gradova i u Šibeniku je oko 20. XII. prošle godine počela djelovati „Prehrana“ novoosnovana i u sadašnjim vremenima besposlice veoma potrebna ustanova, koja dnevno dijeli 75 obočka besplatno.

Sredstva prikuplja od dobrih i plemenitih ljudi, te društava i ustanova. U cilju olakšanja bijede onima koji su najteže pogoden današnjom besposlicom stavljamo na srce imunčnim građanima i društima da svojim prilozima što izdašnje omoguće ovaj humani i hvalevrijedni rad „Prehrane“.

Radio-amateri iz raznih gradskih predjela tuže nam se da se svakodnevno opetuju smetnje, koje im onemogućuju svako primanje. Stoga upozoravamo sve one vlasnike raznovrsnih električnih aparata i naprava kojima je Ministarskom naredbom određeno vrijeme uporabe, da se drže propisa. Nadležne pak vlasti molimo da protiv prekršitelja najstrože postupa, eda se vlasnicima radio-aparata za pretplatu koju redovito plaćaju, uzmognye zajamčiti nesmetano primanje.

Naš sugrađanin narodni poslanik kninskog sreza g. Dr. N. Subotić položio je mandat u korist svoga zamjenika g. Dr. Tode Novakovića.

Narodni poslanik g. Dr. Grga Andelinović na prolasku za Biograd zaustavio se neko vrijeme i u Šibeniku.

Skupština Sokolske Župe Šibenik-Zadar održana je u srijedu 1. marta. Na skupštini su bila brojno zastupana sva područna društva preko svojih izaslanika.

Skupština je započela u 8:30 sati u jutro, a otvorio je starešina br. Kovačev, koji se u prvom redu sjetio Nj. V. Kralja i starešine Saveza Nj. Vis. Prijestonasljednika Petra i predložio da im se odašalju pozdravni telegrami. Uz burno oduševljenje tih telegrami su prihvaćeni. Pozdravio je zatim izaslanika Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije br. Buića, kao i sve društvene izaslanike. Osvrnuo se zatim na rad neprijatelja Sokolstva i pozvao svu braću na što aktivniji rad.

Posle toga su slijedili opširni referati pojedinih funkcionera. Svoje izvještaje su podnijeli tajnik br. Torre, načelnik br. Meliš, prosvetar br. Gamulin, blagajnik br. Benković, statističar br. Ježek i član nadzornog odbora br. Zenić. Po podnetim izvještajima razvila se diskusija, koja se vodila dostojanstveno i stvarno.

Iz izvještaja moglo se razabrati porast jedinica u toku prošle poslovne godine, kroz koje razdoblje je osnovano 1 novo društvo i 10 novih četa, tako da danas župa Šibenik-Zadar ima začlanjenik 19 društava i 30 četa. I u starim jedinicama pokazao se porast u broju članstva, tako n. pr. u društvu Šibenik upisalo se u posljednje vrijeme preko 200 novih članova.

Na skupštini je izabrana nova uprava. U starešinstvo su ušli starešina br. Kovačev Pavao, I. zamjenik starešine br. Božić Živorad, II. zamjenik starešine br. Vlahović Ante, tajnik br. Ježek Josip, načelnik br. Meliš Vinko, I. zamjenik načelnika br. Pokrajac Čiro, II. zamjenik načelnika Protega Ivo, načelnica sestra Kuštar Nada, I. zamjenica načelnice sestra Mudronja Vilma, II. zamjenica načelnice sestra Svatke Ana, prosvetar br. Gamulin Čiro, blagajnik br. Benković Egidije, referent za čete br. Triva Miloš. U odbor je ušlo još 10 odbornika i 10 zamjenika.

Poslije govora br. Kovačeva i saveznog izaslanika br. Buića skupština je zaključena.

Izlet u Mandalinu. Kao i ranijih godina na „Čistu Srijedu“ tako i ove godine nisu izostali tradicionalni izleti u Mandalinu, kamo su izletnici odlažili pješke i željeznicom, a veći se dio prevezao motornim ladjama „Nirvana“ i „Sv. Nikola“. Uprkos krizi ove običaje podržava stanoviti broj građana, uviđek jednako zanimanjem, te se tamo uz vino i pečenje veseli i zabavljaju do kasne večeri.

Osnivanje Jugoslavenske Akcije u Šibeniku. U srijedu na večer održana je, u prostorijama Narodne Ženske Zadruge osnivačka skupština Jugoslavenske Akcije u Šibniku.

Nakon što je više govornika govorilo o političkom i socijalnom programu Jugoslavenske Akcije, jednoglasno je izabrana prva uprava Šibenske organizacije na čelu za predsjednikom g. Drom Markom Grdovićem.

Kako smo informirani, Jugoslavenska Akcija namjerava da razvije svoju djelatnost i u ostalim mjestima sjeverne Dalmacije.

Izvoz iz Šibenske luke kroz mjesec februar bio je vrlo slab. U februaru je našu luku posjetilo svega 25 parobroda i motornih jedrenjaka od kojih je bilo 11 talijanskih, 12 domaćih i dva engleska. Izvezeno je ugljena 3815 tona, gradevnog drva 8382 kubična metra, gorivog drva 504 tone, cianamida 610 tona te gvozdenog lima 35 tona. Kroz prošli mjesec uvezeno je u našu luku 110 tona cementa i 5000 pločica.

Koliko je paragrafa imao Hamurabijev zakonik? ..

Novi FILMOVI

Klasifikacija po vrijednosti

Posljednja igra	2
Oskar Sima, Gustav Gründgens	
U ekstazi	1
Hedy Kiesler	
Maratonski trkač	2
Pane Hartmann, Brigitte Helm	
Sreća u noći	2
Hermann Thimig	
Skitnica	2
Jackie Cooper	
Gospodari Maksima	2
Leo Slezak, Oskar Karlweiss	
Rebel	1
Luis Trenker	
Audijencija u Išlu	3
Marta Eggerth	
Pusta svijetli	3
Rosy Barsóny, Tibor Halmay	
Posljednji raj	1
Covjek iz čelika	2
G. Bancroft, Wynne Gibson	
Što znaju muževi	2
Tony van Eyck, Hans Brausewetter	
„Baby“	1
Anny Ondra	
Grad stoji grieve	2
Szöke Szakall	
Luđak kina	2
Harold Lloyd	

Br. 1 — prvorazredni film
„ 2 — isto dobar zabavni film
„ 3 — film osrednje vrijednosti
„ 4 — film ispod osrednje vrijednosti

Vrijednim dopisnicima se najtoplje zahvaljujemo na njihovoj saradnji, uvjereni, da će njihov trud donijeti koristi našim zapuštenim krajevima.

Ovom prigodom napominjemo, da se zbog tehničkih razloga nije moglo prije izaći sa listom i da su neki dopisi radi preobilnog materijala morali izostati. Oni će biti uvršteni u sljedećem broju.

Uredništvo.

Umjetničko veče plastičnih i klasičnih igara gdje Maše Arsenjeve b. članice Beogradskog Pozorišta održat će u prostorijama Grand Hotel Krka dne 4 i 5 III. Početak u 21:30.

Poreska uprava Šibenik donosi do znanja svim onim poreznim obvezanicima, koji su u smislu § 14 zakona o izmjenama i dopunama zakona o neposrednim porezima tražili otpis poreza, da će se njihove molbe pretresati početkom od 10 marta o. g. unapred.

Individualni pozivi bit će svakom molitelju posebno uručeni.

U interesu je moljoca da sami priste u odborskoj sjednici, e da uzme gne dokazati razloge, koji su ga naveli da traži otpis poreza.

Neprekidnu službu vrši kroz ovu sedmicu ljekarna Montana.

Meteorološki izvještaj za grad Šibenik

$$(\varphi = 43^{\circ} 44' 3'')$$

$$(\chi = 15^{\circ} 53' 4'')$$

Dne 4 marta 1933 u 8 sati.

Tlak zraka	760.5 mm.
Temperatura	11.2°
Vлага	E, 21 km
Smjer i brzina vjetra	65%
Nebo	Pokriveno
More	mirno
Oborine	1.9 mm

Opći raspored tlaka:

Atlantski ciklon sa središtem na Islandu 736 mm. pomiče se prema kontinentu, i već je zahvatio zapadni dio Mediterana. Jedan antikiklon se nalazi u Rusiji 772 mm, a drugi na Uralu 776 mm.

Prognoza vremena za 5 marta 1933:

Vrijeme ostaje nestalno sa tendencijom da se još pogorša. Nebo mještimočno oblечно uz povremene kiše. Vjetar će pretešno duvati sa sjeveroistoka. Temperatura u lagom porastu. More talasito.

VIJESTI IZ SJEVERNE DALMACIJE

Benkovac

25. II. 1933.

Doznavši da se u Šibeniku namejava izdavati neovisni i vanpartijski list, "Narodnu Tribunu", Benkovac i njegova okolica su tu namjeru **najis** krenje pozdravili, budući da su osećali potrebu lista koji bi nepristrano zastupao i objavljivao mnogobrojne ekonomske i duševne potrebe sjeverne Dalmacije uopće, a Benkovca kao metropole Ravnih Kotara napose.

Uvjereni smo naime da čemo jedino putem savremenog raspravljanja i obaveštavanja kroz novine moći ujediniti snage i napore svih onih čestitih faktora u našem javnom i društvenom životu koji se od našega ujedinjenja, uslijed raznovrsnih razloga, uzalud trude da nas udruže u zajedničku borbu za naše zajedničke interese. Samo ovakvim naprecima, u nama će se pobuditi nada da čemo se i mi u ovim zaostalim krajevima, za kratko vrijeme, moći uporediti sa drugim naprednim pokrajinama u državi.

Tvrđnja da su naši krajevi uistinu zaostali nije zlonamjerna; njoj je samo namjera da nas opomene da se trgnemo iz pospanosti i nerada, da probudimo naš bistr i radini, samome sebi prepušteni narod. Jer njegovi prosveteni ljudi, zbog međusobne nesloge, ne daju mu ni u najmanjoj mjeri ni intelektualnih, ni psihičnih, ni moralnih nadahnuća.

Otuda se osjeća velika potreba da se ne samo uvode prosveteni ljudi iz drugih krajeva države, već da se i domaći osposebe za obrazovanje na cijonačne radnike, koji će svojom sposobnošću, nesebičnošću i požrtvovanjem, po utvrđenom planu, voditi fizički, duševni i gospodarski napredak.

Treba ukloniti sve zapreke da se ovakva akcija uspešno provede. To je najnužnije. Koje su to zapreke i koliko ih ima, iznijećemo u idućem broju.

Miloš Karner
upr. Poreskog ureda u m.

12. II. 1933.

G. Dušan Jurković, zem. sud. savjetnik u. m. i kr. javni belježnik u Benkovcu slavio je 31. I. o. g. svoju krsnu slavu sv. Tereziju.

Nešto o „smješnim stihotvorcima“, o „modi soc. literature“ it.d.

U prvom ovogodišnjem broju omiškog lista za književnost i kulturu "Jadranske Vile", donio je urednik samoga lista g. Jakov Tomasović jedan pohvalan članak o književniku Anti Dukiću, prigodom izdanja njegove zbirke pjesama "Od osvita do sutona". Ovaj članak je pohvalan u toliko, što je g. Tomasović došao na izvrsnu ideju da dade prikaz o Dukićevoj zbirci pjesama, koliko prikazi o samom autoru, jer zbirka to zaslužuje kao i sam autor. Ali g. Tomasović izgleda, da je u ovom članku dao previše od svoje temperamenosti. Ne od uvjerenja, već kaš od temperamentnosti i neke stare, konzervativne zajednjosti.

U početku g. Tomasović govori o pjesniku kao umjetniku stvaraocu, čije se djelo stvara u njemu samom i okolina i vanjski podražaji ga po-

mažu kod rađanja. Ako ti vanjski podražaji nisu povoljni, pjesničko djelo ostaje nerđeno". Međutim on dalje piše: "Imamo mi tako dobrih pjesnika koji ne izdaju knjige, pače koji i ne pišu stihove. Svoje čedo nose u sebi, gutaju svoju bol — ali si uštide razočaranje." Ja ne razumijem, kako to g. Tomasović misli. Dobri pjesnici, koji ne pišu stihove i t. d. Prije svega, onaj čovjek, koji ne piše stihove nije pjesnik čak ni u najširem smislu riječi. A ako nose u sebi neki bol, znak je njihove njezne duše t. j. osjećaja. A da te osjećaje izliju na papir, potrebno je zato talenta.

No međutim je zanimljivije, što g. Tomasović daje piše. G. veli: "Na protiv, imamo svu silu stihotvoraca nepjesnika, koji bacaju na papir riječi i fraze, prežimljaju tude misli, para-taju tuđim osjećajima i guraju se naprijed u umjetničkom svijetu na štetu umjetnosti".

Ovo što g. Tomasović kaže, pre-

21. II. 1933

Skoro cijelokupna uprava Sokolskog društva u Benkovcu kao matičnog posjetila je u nedjelju 29. 1. 1933. svoje jedinice Sokolske čete u Polači te u Jagodnjoj gornjoj, gdje su se nakon dostačnog dočeka održale značajne godišnje skupštine gdje se istakao Sokolski rad i dr.

Nakon izmjenjenih bratskih razgovora i govora delegati, zatečeni od mraka vratili se u Benkovac uvjereni, da će Sokolstvo u 1933 godini kod nas svakako mnogo uznapredovati, pričekavši po našim čestitim se lima.

Sokol.

27. II. 1933.

Dneva 19. 2. o. g. Državna osnovna škola u Bukoviću proslavila je uz pripomoć bukovičke sokolske čete i ako sa malim ali vrlo umjesnim i savremenim zakašnjenjem Svetosavsku proslavu, koja je u moralnom i materijalnom pogledu uspjela vanredno dobro i to inicijativom g. Jove Grubnića, upravitelja škole u Bukoviću.

Od pozornice do školskih ulaznih vrata dupkom puna školska dvorana i pretoblje nisu mogli da prime niti trećinu posjetilaca priredbe, što je dokaz, koliko je ovaj bistri poluviroški narod željan sokolskog i općekulturalnog vaspitanja, rada i napretka, a time je dokazana i neophodna potreba proširenja njegove školske zgrade i gradnje vlastitog Sokolskog doma.

Nakon Vodoosvećenja i sjecanja kolača, obavljenog po mjesnom parohu proti S. Kneževiću izvršen je opsežni program od 33 tačke zanosnih rodoljubnih deklamacija učenika i učenica te komada "malih zanatlja" ove osnovne škole.

Zatim dali su domaći dilektanti vrlo uspjeli "Šaran komad" u jednom činu, a deklamacije čerke mjesnog učitelja g. Grubnić izazvale su burno doseganje.

Poznati uvaženi rodoljub Sjeverne Dalmacije g. Dušan Jurković, notar u Benkovcu, pomlađen je bio, videoći sveopće narodno zadovoljstvo, održao je prisutnima značajno rodoljubivo govor, koji je izazvao zanosne manifestacije Nj. Vel. Kralju i t. d.

Kratko i iskreno, Buković nam je priredio jedan dan veselja, rodoljubija i zadovoljstva i dokazao, kako je ljubav prema narodnoj državi i izgradnja narodnih tekovina sa dovoljno prerađenim materijalom jedini temelj za solidni i sigurni napredak, a ne površno prihvatanje i usvajanje starih tuđih praznih fraza i umišljena superijornost, propagirana od demagogi i sebičnjaka te ambicioznih spekulanta na štetu troimenog našeg naroda.

Soko.

smiono je. Stihotvorci ili nepjesnici, kako ih on nazivaju nemogu da se guraju u umjetničkom svijetu sa "tuđim". Ako se guraju kroz svijet mislima, ali osjećajima nikako ne. Jer pojedinac nikako ne može proživjeti jedan tudi osjećaj, ako na nj ne utiču toliko prilike, okolina i raspoloženje, koliko na onoga, od kojega to kopira.

Napokon, glavni razlog da se ovi "stihotvorci" ne mogu da guraju "tuđim" kroz umjetnički svijet, sastoji se u tome, što je to apsolutno nemoguće. Jer prije svega, pojedinci književni časopisi ne stampaju nego ono, što je dotjerano, lično ili barem do neke originalno, a zatim knjiga lično ne proživljena, neoriginalna, puna tuđih misli it.d. doživljuje krah kao i njezin autor. Upravo je zanimljivo kako to g. Tomasović prosuđuje sa nekim jetkim bombastičkim frazama bez vidljivih argumenata.

Ali najinteresantnije slijedi. G. To-

Knin

2. III. 1933.

Gradnja vodovoda. U naškorije vrijeme počet će se radovima oko podizanja rezervoara i gradnje vodovoda u Kninu. Koliko je to od koristi i od potrebe svakom mjestu, a osobito Kninu, suvisno je i isticati. Najveća zasluga za to ide novom narodnom poslaniku gosp. Dr. Todi Novakovici.

Dobrovoljno vatrogasno društvo. Dobrovoljno vatrogasno društvo u Kninu postoji već dulje vremena. Zauzetnošću i požrtvovnim radom članova uprave i društva u zadnje vrijeme isto se reorganiziralo. Osobito su članovi Uprave uvidjeli kako je potrebna što bolje organizovana vatrogasna četa uslijed naglog širenja grada Knina, pak su sve svoje sile u to uložili. Sada kad društvo ima svoje prostorije, nabavilo je uniforme i neke najpotrebitije vatrogasne sprave. Već je počelo i sa vježbanjem svojih članova. Društvo u svemu nastoji da što bolje posluži gradjanima u teškim momentima, pak bi bila dužnost i svih građana, bez razlike, da ovo humano društvo što bolje pripomogne.

Svršetak „karnevala“. Zadnji dan karnevala protekao je u Kninu veoma veselo. Uveče oko 7 sati sakupio se cijeli Knin, da čuju "tradicionalnu krvnjinu raspravu i osudu". Pri samoj raspravi, a osobito pri čitanju "osude" palo je mnogo zgodnih primjedaba na račun pojedinih građana. Poslije rasprave i osude čitao se "testamenat" po kojemu je "Krnje" ostavio svakome po nešto a najljepše je ostavio "susjedima preko lokve". Poslije toga izvršena je osuda i "Krnje" zapaljen.

Orkestar Sokolskog društva, priredio je na zadnji dan karnevala vrlo uspjeli maskirani ples. Krabuja je bilo mnogo i to jedna zgodnja od druge, te su doprinijele raspoloženja pri plesu, koje je potrajalo sve do kasna.

Sokolski ples. Jedna od najuspješnijih zabava ove pokladne sezone u Kninu bio je sokolski ples, koji je Sokolsko društvo priredilo u subotu 25. februara. Da će ples tako lijepo uspjeti u moralnom i materijalnom pogledu moglo se očekivati i po sasvim pripremama. Iako se nemože kazati ni istaknuti tko je najviše radio, jer su svi jednako radili, ipak treba istaknuti članove društvenog orkestra i članice, koji su toliko žrtvovali i truda i vremena. Najljepša zadovoljstva i nagrada za njih je bila baš večer samoga plesa. Dvorana je davala izgled velegradske plesne dvorane. Sve je bilo u najboljem

masović nazivlje smješnim mladog "stihotvorca", "koji ne zna još ni tko mu glavu nosi", a cmizdri u svojim radovima nad težinom života, nad prošlim nadama - - -

G. Tomasović mora znati, da današnjom književnošću drma većinom omladina. Književnost je odraz života jedne epohe. Današnje teško stanje može najbolje da prozivi i osjeti omladina i te osjećaje da izlje na papir, stupajući u život, u borbu za svakidašnji hleb. "Stari" su za to već ostarjeli. Njihovo je vrijeme prošlo. Oni žive umirenim i monotonim životom. A ako se g. Dukić u starosti izjada, treba znati, da on te jede neši u sebi još od "osvita", dakle sigurno, još iz rane mlađosti.

Dakle, čitavo današnje teško socijalno stanje, borbu za životnu egzistenciju iskreno proživljuje najbolje omladina, jer je upala u taj vrtlog idući svome određenom cilju. A kako sam već napomenuo, a kako dana

redu i svaki se zadovoljio. Ni jedne primjedbe u nikakvom pogledu nije bilo. Članovi orkestra do zadnjeg časa bili su neumorni i svakoga zadovoljili. Razni odbori, koji su na se uzeli razne dužnosti kao buffet, lutriju i t. d. izvršili su sa velikim trudom pohvalno svoju dužnost. Raspoloženje je bilo na vrhuncu kroz cijelu noć.

U svemu je sokolski ples nadasve uspio koliko u moralnom, koliko i u materijalnom pogledu, što se i potome može zaključiti, što je zabava potrajala do 8 sati izjutra.

Vojvoda Kosta Pečanac u Kninu. ponedjeljak, 27. februara stigao je vlakom iz Šibenika u 12 sati vojvoda Kosta Pečanac. Na stanici je bio dočekan od svojih prijatelja i mnogobrojnih poštovača. Sa svojim prijateljima održao je uži sastanak, a na molbu mnogobrojnih gradana održao je popodne u Sokolanu pozdravni govor. Prije toga je pošao sa prijateljima na izlet do vodopada Krke, gdje je putem bio dočekan i edušljivo pozdravljen od seljaka obližnjih sela. Istoga dana otputovao je za Split.

Zastupstvo najmodernijih radio-aparata, dobiće ovih dana g. Dragičević Ivan od gosp. M. Grimanij iz Šibenika. Zato neka se izvole obratiti svi oni, koji su namjeravali nabaviti aparat do nekoliko dana u radnji gosp. Dragičevića.

O k l a j

1 III 1933.

Osnutak jugoslavenske čitaonice pri mjesnom Tambur. društvu. Pred mjesec i po dana mjesno Tamburaško društvo održalo je svoju ovogodišnju glavnu skupštinu. Na istoj se birala nova uprava. Za predsjednika je jednoglasno izabran g. Ivica Čorić, trgovac u Oklaju, a zatim se prešlo na dnevni red: Uvrštenje § 3 društvenog pravilnika. Jednoglasno je zaključeno da se osnuje čitaonica koja će biti u vezi sa Tamburaškim društvom kako to predviđa § 3 njihovog pravilnika.

Odavna se doista osjećala potreba čitaonice koliko za starije ljude, koliko za mladost, gdje će se ona navihnati društvenoj zajednici rađeti na prosvjeti i lijepoj umjetnosti. Odlučili su također naručiti, pored broja časopisa i dnevnika, jedan radio-aparat da tako budu spojeni sa čitavim svijetom i da probude što življu volju i nastojanje za sve što je lijepo i korisno. Nakon življeg razgovora zaključeno je da se uvede i diletanska sekacija, koja je glavni pokretač prosvjete i umjetnosti, a što se ujedno nalaze i svakom Tamb. društvu kao

svetim zakonom i da širi prosvjetu bilo poučnom knjigom bilo diletaškim ili kojim drugim udruženjima. Ovo je društvo našlo, da je na tom polju, na polju prosvjete i ekonomskog napretka našeg Prominjea potrebna i lijepa knjiga i pjesma i ova sekacija.

Tako će se ovo jedino naše agilno društvo uputiti na teski i daleki put koji će ga sigurno dovesti do pravoga uspjeha. Mi mu želimo sreću i napredak i spremni smo uvijek doći u susret, kad bude trebalo.

H. K.

T i j e s n o

1 III 1933

Uspjeli Ples Glazbe. Na 28. februara o. g. Glazbeno Društvo "Hartić" obdržalo je u prostorijama "Jugoslavenskog Skupa" svoj prvi ples, koji je bez pretjeravanja završio neočekivanim uspjehom.

Prostorije Jugoslavenskog Skupa, iako za mjesne prilike, dosta udobne nijesu mogle da prime onoliki broj gostiju, jer odaziv ovom plesu bio je upravo izvanredan.

Prvi ples naše glazbe, kome su gosti čak iz Šibenika pohrlili potrajanje do poslijepodne 5 sati jutra, tako da su gosti ravno sa plesa otputovali parobromom svojim kućama.

Neočekivani uspjeh oduševio je osobitim načinom priređivače, pak vjerujemo, da će im ovaj dati postrek na daljnji svoj rad.

K a l i

23 II 1933.

Od ribara sa zadarskih otoka, na prvom su mjestu Kaljani. Za njih se može reći da su prvi i na čitavoj našoj obali obzirom na vještina, na kapital kojega su uložili u svoje mreže, brodove i motore, te po glavnom zanimanju muškaraca. Osim toga oni su i napredovali u svom zanatu, jer imaju skupi motorni brod sa mrežom za tunolov na visokom moru, motorni brod sa mrežom za pot. g. 6 motora koji im pomažu ribolovu i prometu, nekoliko kružnih mreža za srdele i desetak običnih. Veliku im štetu donosi što nemaju slobodno ribanje (zbog čega im se dnevno plijene mreže) i što se novčano kažnjavaju, i što nemaju u blizini pijace povezane sa zaledjem. Uz prirodenu bistrinu i spretnost, uvelike bi im koristile sređenje prosvetne prilike, koje su inače u mjestu vrlo slabe. Selo naime sa velikim brojem stanovništva ima školu sa dva odjeljenja, kao što ju je imalo 1892. kad je novčanom požrtvovanosti sela bila podignuta. Kako je razumljivo, to mnogo šteti napretku, jer poslijepodne

svršene osnovne škole maio koji od seljaka uzme knjigu ili novine u ruke. U zadnje se vrijeme teškom nukom uspijelo da se osnuje sokolska četa. Neophodno bi bilo da se vlasti već jedanput pobrinu za izgradnju nove škole na ovom mjestu, najosjetljivijem u političkom pogledu, tim prije što je za gradnju sve pripremljeno. Nada je da će vlasti čestim opravdanim željama Kaljana doći u susret, i to čim prije, jer je skrajnje vrijeme.

B. V.

Sokolska četa u Kalima, osnovana pred kratko vrijeme, održala je na Novu godinu svoju glavnu skupštinu. Staresina je govorio o potrebi što intezivnijeg rada ovde na jednoj od najizloženijih tačaka prema otvorenom Zadru, gdje se, kako sami možemo dnevno vidjeti, nadaju (?) da zagospodaju većim dijelom lijepe i bogate obale. Zatim je izabrana nova uprava. Ponovo je izabran za starešinu B. Valjin, upravitelj osnovne škole, za tajnika J. Babić, učitelj, za prosvetara Z. Zgur, učiteljica, za blagajnika Š. Kolega i za načelnika I. Vjekoslav.

B. V.

P a g

24. II. 1933.

Pristanište - grad nije na najpovoljnijem položaju u pogledu saobraćaja. To se zapoža kada parobrodi za nevremena, zbog bure, ne mogu proći kroz Fortički tjesnac. Oni bi tada svoje putnike mogli da dovedu u luku Kosljun, umjesto da se snjima sklone u druge susjedne uvale.

Ni po dolasku u Pag nije bolje. Umjesto da se putnicima da prilika da čim prije idu na obalu, oni budu zadržani dok se brod ne okreće kako bi lakše slijedećeg dana mogao da otplovi. Iako voda koja se vraća iz Solane ometa tu namjeru, onda se to okretanje očajno zavlaci.

Sokolski ples. Nedavno je Soko dao svoj ples sa velikim uspjehom.

MALI OGLASNIK

Cijena do 15 rječi 5 din. svaka daljnja rječ 25 para

Veliki automatični kantar (vaga) do 10 kvintala, tvrdog drveta i željeza potpuno ispravno, prodaje se. Obratiti se tisk. E. Vitaliani i Sin.

Soba u novoj izgradnji, izložena Sunču, parketirana i pogled na more u najmljivo se. Obratiti se upravi.

Papir za zamotavanje po Din 4 kg. kod tisk. E. Vitaliani i Sin.

Zbog velika odaziva, silno i nezapamćeno raspoloženje potrajalo je do zore.

Ribolov. Ma da ribarski brod "Lucija", koji je otplovio u Košljun zbog ribanja, nije do sada imao većih lovana, pažani očekuju da će im on donijeti nemale koristi. D.

Z e m u n i k

22. II. 1933.

Sokolska četa. Uz veliko učešće članstva, nedavno je održana glavna godišnja skupština sokolske čete. Skupština je otvorio starosta čete, brat Ilija Paleka. On je iznio rad čete u minuloj godini: prirede, nastupe, prigodna predavanja i javne vježbe. Naglasio je kako su se uza sva siromašna vremena postignuti lijepi uspjesi.

Zatim se je požalio na neosnovane napade katoličkih biskupa. Pored svih svojih plemenitih i silnih ideja, Soko nije mogao da bude pošteden od laži i kleveta. Namjere kojima se nastoji porušiti ono što je nečuvenim žrtvama steteno, on je uz silno održavanje članstva odriješito osudio.

Poslije izvještaja društvenih funkcijonera, bila je izabrana nova uprava na čelu sa dosadašnjim starešinom.

Promjene na općini. Budući da je rok za podnošenje molba za tajnicko mjesto istekao, ovih dana se očekuje imenovanje novog tajnika.

SEDMIČNI RADIO-PROGRAM

	O p e r e i o p e r e t e				Veči koncerti			
Medjelija	19.45 Duboka zemlja Vikt. f nezla Husar	20.20 Zemlja smijeha Ljubav u vinogradu	21.30	Zürich Bukar. Brüssel. Rim	11.30	Bach-Kantata Simfon. konc. Simfon. konc. Koncert	Leipz. Wien Toulouse Bari Praha	
Ponedjelj.	19.45 Angelina 20.00 Prenos opere 20.15 Aida 20.35 A. Chenier (ploča)			Wien Beograd Varšava Barl	19.40 20.05 20.10 20.15	Brams konc. Orch. konc. Brams konc. Sjev. glazba	Budapest Hanburg Frankf. Stockh.	
Utorak	19.30 Traviata 19.30 Jakobinac 20.30 Eva 20.30 Falstaff			Budapest Prag Sjev. Ital. Palermo	17.00 20.00 20.20 21.00 21.30	Simf. koncert Češke kompoz. Orh. koncert Simf. koncert Klas. Orh. glaz.	Varšava Presburg Bukareš Wien Parisien.	
Srijeda	20.45 Prenos iz opere			Rim	19.45 20.15 21.00 21.05 21.15 21.30	Jupiter Simf. Franci Simf. Bach Simf. Konz. Tichalkowsky	Zürich Hamburg Brüssel Bukareš Dav. Nat. Strasburg	
Četvrtak	19.40 Napasta 20.00 Priac. od Chikaha			Bukareš Langenberg	20.05 21.00 21.15 21.30	Orh. konc. Flammis. komp. Simf. Konz. Beethoven Jupiter Simf.	Wien Brüssel II. London Strasburg Stuttgart	
Petak	19.30 Prenos opere 20.30 Manon 21.00 „Le Chandelier“			Budapest Palermo Strzburg	20.00 20.45 21.00 21.45	Orh. Konz. Ital. komp. Simf. konc. Konc. Debussy	Bukareš Wien Sjev. Ital. Toulouse	
Sobota	19.30 Prodavač ptica 20.15 Ljutita Tereza 20.30 Lakmè 20.45 Friderik - Lehar 21.00 Li Faye de djardini 21.00 Mozart i Salier			Strasburg Wien Frankfurt Palermo Brüssel. München	22.00	Konc. Travins.	Toulouse	

osjeća cijelo čovječanstvo pa mislim i g. Tomasović, da je današnje socijalno stanje katastrofalno, borba za životnu egzistenciju teška i uzaludna, moraju onda mladi „stihotvorci“, kako koji, t. j. neki da se prepuste sudbinu i da „plaku“, „jadikuju“, prokljinju, neki da se grčevito bore, da viču itd. Jedna se ista nota opaža kod svih današnjih mladih liricara. Ona je socijalna. I onda je ta nota neiskrena, a oni su „smiješni“?

Nadalje se g. Tomasović vrlo nelično izražava o današnjoj socijalnoj literaturi za koju veli da je u modi. Mislim, da to nije lično mišljenje g. Tomasovića, već uticaj nekih naših književnih ličnosti. Fakat je, da su današnji socijalni problemi savremeni i pod njihovim uticajem sve više se širi i u soc. literaturu. Ona se širi ne radi toga što je u „modi“, već s razloga, što se svi današnji, a naročito mladi intelektualci bave socijalnim problemima, s kojima se oni izobra-

zuju i teoretski ih nadahnjuju osjećajima za najniže slojeve društva. Prema tome, pod takovim uticajem oni pišu, a po srijedi je opet osjećaj koji je i lično proživljen. A da se lično proživi takav osjećaj, ne treba zalaziti u tvornice i rudokope među radnike, jer su danas i ulice pune još žalosnijih prizora, nego što ih pružaju rudokopi i tvornice. A g. Tomasović ima krivo kad piše onako temperamentnim i nezgodnim načinom o soc. literaturi, kao i o „obogaćenom“ piscu koji se „raspisao o izrabljivanju radničkih i proleterskih masa“. Želio bih znati, da li je prigodom ovih riječi g. Tomasović pomislio na koje današnje soc. pisce. Ako je pomislio, možemo li znati koji su. Prosudjimo onda, da li je g. Tomasović to svesno pisao i da li su „oni“ t. j. soc. pisci — pisci iz mode t. j. koji su se suhoparno raspisali o „izrabljivanju radničkih i proleterskih masa“ i t. d. B. P.